

njo (25.000 ND) je dala Gorenjska kreditna banka. Ker nihče za to ni hotel dati garancije, sta morala menico podpisati na svoje ime predsednik kluba Igor Šink in tajnik Urh Kalan. Denar so uporabili za nabavo materiala in prevoze, delo pa so kot doslej opravili brezplačno člani kluba. Žal pa jim gradnje iz objektivnih razlogov ni uspelo nadaljevati.

V tistih letih so nameravali od planote pod kočo potegniti na vrh smučarsko vlečnico. Pripravili so načrte in naredili presek skozi smrekov gozd na zgornjo planoto, vendar do gradnje ni prišlo, ker klub ni bil kreditno sposoben za tako veliko investicijo. Uspelo pa jim je s čiščenjem terena in s presekami pripraviti več kvalitetnih smučarskih prog, ki so potekale od vrha mimo koče do vasi. Zaradi izrednih snežnih pogojev, raznovrstnih terenov in kvalitetnih tekmovanj je v tistem času postal Stari vrh že tako znan, da so ga proglasili za bodoči smučarsko-rekreacijski center občine.

Še par besed o oskrbnikih, od katerih je odvisno dobro delovanje koče. V vseh preteklih letih jih je bilo osem. Od vestnih in prizadevnih je omeniti že prvega, Vencija Peternelja z Murav, ki je tudi že sodeloval pri gradnji. Sledili so mu člani kluba Lojze Stanonik in Albinca z možem Francem iz Volče. Pohvaliti je treba zakonca Toneta in Vido Mohar ter Janeza Štrbenca z ženo, ki so se trudili, da so bili obiskovalci, kljub skromnim možnostim glede prostorov in kapacitete kuhinje, zadovoljni. Z ostalimi pa je imel gospodarski odbor manjše ali večje težave, saj so klubu povzročali primanjkljaje pri materialu in s slabim oskrbovanjem škodovali ugledu koče. Ker klub ni mogel več dobiti ustreznega oskrbnika, je nazadnje dal kočo v najem.

V Loški koči so zlasti med zimskimi počitnicami prirejali raznovrstne smučarske tečaje, katerih so se predvsem udele-

ževali mladinci kluba, gimnazijska mladina in učenci poklicnih šol. Prišli pa so tudi tržaški študentje. Vsem so ostali zimski dnevi tam gori v najlepših mladostnih spominih.

Sčasoma je pričel zimski obisk Starega vrha upadati. Novozgrajene žičnice na Voglu, Kranjski gori, Zelenici, Krvavcu in drugod so množico smučarjev pritegnile k sebi. Svoje mesto med znanimi gorenjskimi smučišči, ki ga je za nekaj let izgubil, je Stari vrh dobil spet nazaj, ko je decembra 1970 stekla iz doline do koče dvosedežna krožna žičnica, na vrh pa je smučarje potegnila vlečnica s spodnjo postajo ob blegoški cesti. Obe napravi je zgradilo podjetje »Transturist«, ki od takrat dalje tudi upravlja Loško kočo. To postojanko ob zgornji postaji sedežnice so preuredili toliko, da so podrlj stene spalnic in tako pridobili širši gostinski prostor. Za sedaj pa ni pričakovati, da bi na mestu dosedanje koče postavili zidan objekt večje kapacitete, kot je bilo v načrtu. V poletnem času je koča zasilno oskrbovana in še vedno nudi zavetišče izletnikom, ki se podajo po »loški planinski poti« ali po »gorenjski partizanski poti«, ki poteka tod mimo.

Tako bo koča dočakala svoj skromni, a pomembni jubilej — petindvajset let obstoja. Načel jo je že zob časa in nihče več je ne obnavlja. Sicer pa je to za lesen, montažni objekt, postavljen na taki višini s težjimi vremenskimi prilikami, lepa starost. Do sedaj je nudila zavetje in veliko lepih, nepozabnih doživetij tisočerm in tisočerm narave željnim obiskovalcem. Združila je loške smučarje v velik in močan, delavoljen kolektiv. Brez njih in koče danes ne bi bilo povsod znana smučarskega centra na Starem vrhu.

Opomba: Po arhivu Smučarskega kluba in pripovedovanju nekdanjega gospodarja koče Urha Kalana priredil F. P.

POLDETU POLENCU V SLOVO

Škofjeločani so nepričakovano izgubili svojega najpomembnejšega gledališkega delavca in pevca povojnih let. Te skromne vrstice ne morejo zaobseči vsega njegovega raznovrstnega dela, zato naj bodo le prispevek k ohranitvi spomina nanj.

Rojen je bil 14. novembra 1912 v Puštalu pri Škofji Loki, in ker skromna bajta ni mogla preživljati dveh študentov, se je mladoleten zaposlil kot občinski

sluga občine Zminec. Leta 1932 se je zaposlil v tovarni Sešir kot delavec in tu delal do septembra 1941. O tem delu svojega življenja je sam zapisal: »V Seširju sem prišel prvič v stik z delavskim socialnim gibanjem. Včlanjen sem bil v klub krščanskih socialistov in tu ves čas sodeloval kot predsednik, odbornik ali zaupnik. Z nastopom okupacije sem po nasvetu vodstva in svojih kolegov jeseni 1941 ostal doma, da tako nisem prišel v

nacistično kartoteko. Ko so v decembru 1941 odšli prvi borci v narodnoosvobodilno borbo, sem bil z njimi v stikih; paket zimske obleke za Kavčičeve je bila prva zveza s partizani... Ker mi zaradi starosti ni grozila okupatorjeva mobilizacija in ker sem bil na domu sam, sem po nasvetu zveze (Meta Oblak) več koristil v ilegali.« Zbiral je denar in zdravila, razpečeval osvobodilni tisk in od decembra 1944 do februarja 1945 se je pri njem zdravila tudi borka Francka Hribernik. Vsa vojna leta in zadnjih deset let se je preživljal kot kmet z delom na skromnem posestvu v Puštalu.

Marca 1946 se je vpisal na Akademijo za gledališče, radio, film in televizijo v Ljubljani in junija 1954 diplomiral na oddelku za igro. Poleg tega je v tem času študiral solopetje na Srednji glasbeni šoli v Ljubljani pri Kseniji Kušej in zasebno pri Juliju Betettu. Že jeseni leta 1951 je bil sprejet kot redni operni solist tenorist v opero SNG v Ljubljani in leta 1952 debutiral v vlogi Pedra v D'Albertovi operi Nižava. V SNG je pel tudi v Brittnovi Beraški operi. V Ljubljani je deloval do 15. maja 1955.

Jesen 1955 je nastopil službo v Sarajevu, kjer je do leta 1963 pel kot vodilni tenorist zelo uspele vloge, med drugimi: Hermana v Pikovi dami, Eleazara v Židinj, Lohengrina v istoimenski operi. Poleg tega je odpel še več vodilnih vlog: bil je Sokolović v operi Nikola Šubić Zrinjski, Manrico v Trubadurju, Werther in Othelo v istoimenskih operah, Don Jose v Carmen, Radames v Aidi, Nikodem v Simonidi, Turiddu v Cavaleriji rusticani, Grigorij v Borisu Godunovu, Cavaradosi v Tosci, Canio v Glumačih in prvi oklopnik v Čarobni piščali.

Vsa leta — pred vojno in po vojni — je delal tudi v amaterskih kulturnih društvih. Pred vojno predvsem kot knjižničar, po vojni pa kot režiser in igralec. »Vsa leta sem aktivno delal v igralski oziroma dramski sekciji v Škofji Loki. Režiral sem preko 20 premier brez nagrade, delal sem pa sigurno toliko kot profesionalni režiser v poklicnih gledališčih. To so bile predstave: Svet brez sovražstva, Tuje dete, Kralj na Betajnovi, Visoška kronika itd.« piše sam v svojem življenjepisu o delu v Škofji Loki. Seznam del, ki jih je režiral, lahko dopolnimo še z naslednjimi naslovi: Maughamov Sveti plamen, Finžgarjeva Naša kri, Shakespearova Zimska pravljica, Medvedova Za pravdo in srce, Tavčarjeva V Zali (lastna dramatisacija) itd.

Polde Polenec

Prireditvam na prostem, predvsem pa uprizoritvam Tavčarjeve Visoške kronike, ki jo je na novo dramatisiral, je posvetil vso svojo ljubezen. Prvič je Visoško kroniko zrežiral na prostem na dvorišču Puštalskega gradu leta 1951, nato 1963 na dvorišču Loškega gradu in zadnjič, ob 1000-letnici Loke na novem Letnem gledališču. Z množičnimi uprizoritvami na prostem je hotel ustvariti tipične škofjeloške poletne prireditve, ki bi privabljale številne gledalce od blizu in daleč, vendar tudi te niso doživele kontinuiranega razvoja. Ta je bil z njegovo smrtjo pretrgan. Nova dramatisacija Levstikovega Martina Krpana je ostala v predalu nezrežirana, Ločani pa bodo še dolgo pogrešali Loki tako predanega človeka, kot je bil Polde Polenec.

Ob njegovem preranem grobu se je njegov prijatelj in igralec France Golič takole poslovil od njega:

Dragi prijatelj Polde!

Še mesec dni ni poteklo od tega, ko si na loškem gradu sprejemal plaketo, s katero Te je Občinska skupščina odlikovala za Tvoj prispevek k uspeli proslavi tisočletnice naše Loke. Kdo bi bil takrat mogel slutiti, da si zadnjič podajamo roke in da se bomo v tako kratkem

času poslavljali od Tebe ob Tvojem grobu. Takrat je sprejem Tvojega odlikovanja spremljal glasen aplavz. Danes pa se je ta aplavz spremenil v tiho žalost, saj se zavedamo, da je poslednjič padel zastor, da je predstava končana in da nobene reprize ne bo več.

Dragi prijatelj! Ko smo po osvoboditvi ponovno pričeli oživljati deske loškega gledališča, si nam bil vzor in steber, okrog katerega smo se zbirali. Nobena žrtev Ti ni bila pretežka, da ne bi bil izpeljal tistega, česar si se lotil in v kar si veroval, da je dobro. Bil si v pravem pomenu besede: idealist. Kdo bi znal našteti vsa dela, ki si jih režiral, kdo vse vloge, ki si jih igral? Kdo bi mogel prešteti vse tiste ure, ki si jih žrtvoval za uspeh gledališča? Pustimo to kronistom. Mi, Tvoji sodelavci, vemo, da je vsa teža posameznih predstav slonela na Tvojih, za nas širokih plečih.

Ko si odšel na profesionalne odre, smo te doma pogrešali. Kljub temu pa smo se iskreno veselili s Teboj Tvojih uspehov,

pa tudi sočustvovali ob razočaranjih, ki Ti niso bila prizanesena. Bil si samorastnik, ki ga življenje ni pestovalo. Vendar nikdar nisi klonil. Zate bi veljale pesnikove besede: »...streti me moreš, potreti nikdar, usode sovražne besneči vihar«.

Zdaj zapuščaš svoje Visočane in svoje Wulfinge. Ni Ti bilo dano, da bi popeljaj preko odrskih desk svojega Martina Krpana. Odšel si za svojim prvim Polikarpom Kalanom in Lukežem, pa tudi Mihol Švajštrit Ti bo delal družbo »onkraj Karonovega broda«. Vsi igralci loškega gledališča pa, ki smo Te spremljali v zadnjem dejanju, se Ti zahvaljujemo za vse, kar si nam dajal in Ti želimo, da se odpočiješ v tem poslednjem domu, kjer »nadlog jezero ne bo več v eno mero butalo s togotnimi valovi ob njegove stene«. Saj tudi zate kot za vsakerega velja pesnikova ugotovitev, da »...šele v pokoju tihem hladne hiše, ki pelje vanjo temna pot pogreba, počije, smrt mu s čela pot obriše«.

Janko Krek — France Goličič

OB 75-LETNICI JOKE ŽIGONA

Karakteristika

Rodila ga je mama 10. 3. 1899 na Placu. V ljudsko šolo je hodil 1905/06—1906/09 v Škofji Loki, v gimnazijo 1909/10—1916/17 v Kranju, na univerzo 1918/19—1922/23 v Zagrebu in Ljubljani.

Vsakdanji kruh si je potem prideloval v »štajerski« (1924/25—1929/30) in »kranjski« prestolnici (od 1930 do penziona, 1965); kakšnekrat je bila bera pod minimalnim poprečjem.

Živel je zadosti dolgo, da je lahko v dveh velikih morijah služil cesarje in kralje itd.

Umrł še ni.

Pisati je začel zgodaj, že s šestim letom; prvi njegov »spis« je bil »Črta gor, črta dol«. Od tega se ni nič ohranilo ali pa se je izgubilo.

Drugo pomembno delo je njegov prvi »billet d'amour«, 1910. leta (!), ki pa ga je neki dagarin žal uničil.

Quinte cum suo... ga je seveda tudi navdihnila, tako da je že tedaj v ožjem krogu slovel za »pesnika«. Ker je o tem pisal mariborski »Večernik«, bo pač držalo.

Žigonova nadaljnja poetična steza, steza od Zofkinega »Prijatelja« (le-ta mu je pokazal hrbet) pa do pričujočega »Razgleda« (ni bil tako neomikan kot oni), ta steza torej je malce pičla, dostikrat pretrgana in nedokončana.

Razen po poetični stezi je nekoliko kolovratil tudi po gledališki, ki pa je prav tako potoglava in se je na njej zopet večkrat kaj utrgalo (recimo »oblak«).

Tu pa tam ga je zaneslo tudi drugam, recimo v filologijo; posrečilo se mu je celo, da je »odkril« nenavadne reči: Vrbljanova gospodična iz Gradca da se je pisala Klun, ne pa »kljun« (česar pred njim nihče trdil ni)! Precej njegovih sestavkov (npr. o »bravcu«, o Prešernovi »pristni« podobi) pa sta požrla neusmiljena uredniška košara in usmiljena nekdanja in poznejša cenzura.

Za politične akrobacije in tako imenovano javno delo pa ni imel ne volje ne talenta.

Joka je bil in je še človek brez ambicije, brez pretenzij, po domače len. Zato tudi ni ne prilezel ne prikoral na noben vrh. Niti Nobela ni dobil.

Prav mu je.